

VÁZLATOK

XVII. Erdős pusztából - kultúrtáj

Magyarország két legjellemzőbb növénytársulása: az **erdős puszta** és a **lombhullató erdő**.

Ez a két növénytársulás **fajokban** nagyon gazdag, ez köszönhető a Kárpát-medencében jelenlévő **kontinentális, mediterrán** és **óceáni** hatásoknak.

Alföld → egykor *ligetekkel, lápokkal, mocsarakkal* tarkított nagy kiterjedésű **erdős puszta** jellemezte.

- liget:* füves rétekekkel tarkított kisebb, ritkás erdő
- láp:* a tópusztulás 3. fázisa (*fertő, mocsár, láp*). Az az állapot, amikor már nem találunk nyílt vízfelületet a tó felszínén, mert mindent benőttek a vízínövények.
- mocsár:* a tópusztulás 2. fázisa. Az az állapot, amikor a tónak, már csak apróbb, a vízínövényekkel teljesen felszabdalt, víztükör felületei maradtak meg.

- mai maradványok → Duna-Tisza köze:
- homokpusztai gyep
 - nyáras borókások
 - pusztai tölgyesek
 - árvalányhaj
 - vízi- és ártéri növénytársulások

Mára a természetes növénytársulások helyét szinte teljesen felváltotta a szántóföldek → az *Alföld* és a *Kisalföld* **kultúrtájjá** változott.

Középhegységek, dombvidékek → erdők borítják (18-19%-ban)

- többségükben telepített erdőink vannak
- **őshonos erdők:** Bakony, Soproni-hegység, Kőszegi-hegység: **luc-, erdei-, vörösfenyő**
- alacsonyabb, melegebb helyeken: **tölgyes**
- magasabb, hűvösebb helyeken: **bükkös**
- **Mecsekben** megtalálhatók a **mediterrán** fajok (rozsdás gyűszűvirág, majomkosbor)

TALAJOK

A talaj a földfelszín legfelső laza, termékeny rétege, melynek összetevői:

- **a kőzettörmelék,**
- **a humusz és**
- **a talajnedvesség.**

kőzettörmelék: a kőzetek aprózódásával, mállásával létre jött apró szemű kőzet.

humusz: a talaj tápanyaga. Elhalt növényi és állati eredetű bomlástermék.

talajnedvesség: (más néven a talajvíz) a szállítóközeg.

A talajok kialakulásában sokféle természetföldrajzi, környezeti hatás ötvöződik.

- **az éghajlat** (hőmérséklet, csapadék, páratartalom) erősen befolyásolja a mállás sebességét
- **a domborzat** jelentősen módosíthatja az éghajlati tényezőket.
- a talajban megtelepedő **élővilág** jelentős szerepet játszik a talajképződésben, a mállásban
- a természeti tényezőket pedig erősebb befolyásolja magának **az embernek** a tevékenysége is

Mivel a talajok jellegében a fent említett tényezők, hatások egyaránt kimutathatók, a talajt **a természeti környezet legösszetettebb rendszerének** nevezhetjük.

Hazánk jellegzetes talajtípusai:

mezősi talaj → löszön képződő, humuszban gazdag, nagyon jó minőségű, sötét színű talaj (*Bácska, Hajduság, Nagykunság, Maros-Körös köze, Mezőföld*)

homok talajok → homokon képződő talaj (*Kiskunság*)

öntés talaj → árterek talaja (*folyóvölgyek*)

régi talaj → ma gátakkal elzárt egykori árterek humuszban gazdagabb talaja (*folyóvölgyek gátjai mögötti területein*)

szikés talaj → lecsapolt vidékek sziklásban gazdag, humuszban szegény, gyenge minőségű talaja

barna erdőtalaj → középhegységeink, dombvidékeink és alföldjeink talaja

rendzina talaj → mészkő és dolomitvidékek humuszban gazdag, de nagyon vékony rétegű talaja